

SŁOWNICZEK

DROPSHIPPING – model sprzedaży, w której rola „sklepu internetowego” sprowadza się do zbierania zamówień i przesyłania ich do dostawcy, realizującego wysyłkę towaru do klienta. Sklep internetowy w dropshippingu pośredniczy pomiędzy klientem, którego pozyskuje, a dystrybutorem (np. hurtownią z Chin). Towar nie jest wysyłany ze sklepu, tylko bezpośrednio od dystrybutora. W praktyce w modelu dropshippingu występują trzy podmioty: dostawca/dystrybutor (będący jednocześnie sprzedawcą), pośrednik (przedsiębiorca, który prowadzi „sklep internetowy”) i konsument.

INWESTYCJA ALTERNATYWNA - metoda lokowania kapitału w obszarach, których wartość zmienia się pod wpływem innych czynników niż te, które panują na rynkach światowych. Najczęściej są to produkty niszowe i rzadkie, np. inwestycje w kryptowaluty, tokeny, nieruchomości, konie.

KONSUMENT – osoba fizyczna dokonująca z przedsiębiorcą czynności prawnej (np. zawarcia umowy) niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

KRYPTOREKLAMA – przynosząca korzyść majątkową działalność reklamowa, która dąży do zamieszczenia reklamy o przekazywanym wrażeniu obiektywnego. Polega na zaprezentowaniu w celach reklamowych towaru, usługi lub działalności przedsiębiorcy w sposób wprowadzający odbiorców w błąd co do celu i przeznaczenia tego przekazu, np. lokowanie produktów.

KRYPTOWALUTA - cyfrowa lub wirtualna waluta, która wykorzystuje kryptografię do zabezpieczania swoich transakcji i kontrolowania tworzenia nowych jednostek; rynek kryptowalut nie podlega kontroli rządu ani instytucji finansowych.

ODSTĄPIENIE OD UMOWY ZAWARTEJ NA ODLEGŁOŚĆ – uprawnienie konsumenta, zgodnie z którym konsument może w terminie 14 dni odstąpić od umowy zawartej na odległość bez podawania przyczyny i bez ponoszenia kosztów z wyjątkiem tych, na które pozwalają przepisy np. zapłata za świadczenia spełnione do chwili odstąpienia od umowy.

PIRAMIDA FINANSOWA - struktura, w której zysk danej osoby zależy od wpłat osób znajdujących się niżej w tej strukturze. Działalność piramidy polega na uzależnieniu zysków uczestników, przede wszystkim od przystąpienia do struktury nowych osób, a nie świadczeniu rzeczywistych usług inwestycyjnych.

PRZEDSIĘBIORCA - osoba fizyczna, osoba prawna lub tzw. ułomna osoba prawna, wykonująca we własnym imieniu, w sposób ciągły, zorganizowaną działalność zarobkową (działalność gospodarcza).

UMOWA ZAWARTA NA ODLEGŁOŚĆ – umowa, która została zawarta z konsumentem w ramach zorganizowanego systemu zawierania umów na odległość, strony nie były przy tym fizycznie obecne, w celu zawarcia umowy wykorzystano środki porozumiewania się na odległość. Będą to umowy zawarte np. w sklepie internetowym, na aukcji internetowej, przez telefon czy przez e-mail.

ZDOLNOŚĆ DO CZYNNOŚCI PRAWNYCH - zdolność do dokonywania we własnym imieniu czynności prawnych (np. zawarcia umowy), czyli do przyjmowania i składania oświadczeń woli mających na celu wywołanie powstania, zmiany lub ustania stosunku prawnego. Innymi słowy, jest to zdolność do samodzielnego kształtowania swojej sytuacji prawnej (nabywania praw i zaciągania zobowiązań).

MŁODZIEŻ Z PRAWEM NA CZ@SIE

EDUKACJA MŁODYCH KONSUMENTÓW

BEZPIECZNE FINANSE W SIECI SCENARIUSZ ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH

Fundacja LexCultura
www.lexcultura.pl
730 336 909
@LexCultura

Zadanie „Młodzież z prawem na cz@sie” jest realizowane dzięki finansowaniu ze środków Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

CHARAKTERYSTYKA ZAJĘĆ

- **Grupa docelowa:** uczniowie klas 3+ szkół ponadpodstawowych.
- **Czas trwania:** 45 minut (godzina dydaktyczna).
- **Materiały dydaktyczne:** dedykowane karty pracy, rzutnik lub monitor interaktywny, tablica lub flipchart (ew. tablica w aplikacji do webinarów). Dodatkowo mogą zostać wykorzystane komputery lub telefony komórkowe/tablety z dostępem do Internetu.
- **Metody:** rozmowa edukacyjna, burza mózgów, praca w grupach, analiza przypadku, obserwacja, dyskusja panelowa, metoda problemowa, praca domowa.
- **Główne pojęcia:** zawarte w słowniczku; niekorzystne rozporządzenie mieniem, mechanizm szybkiego zysku, nieuczciwe praktyki rynkowe, przestępstwo, sztuczka manipulacyjna, Inspekcja Handlowa, rzecznik konsumentów, prawa konsumenta, instytucje konsumenckie, UOKiK.
- **Tematy powiązane na platformie konsument.edu.pl:** „Piramida finansowa”, „Inwestycje alternatywne”.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Część I. Wstęp

🕒 5 min

1. Czynności organizacyjne: przedstawienie się przez prowadzącego, sprawdzenie listy obecności, podanie najważniejszych informacji o realizowanym projekcie, wskazanie tematu zajęć.
2. Podzielenie uczniów na 3 grupy i przypisanie każdej z nich zadań.
3. Rozdanie grupom dedykowanych kart pracy.

Część II. Praca w grupach

🕒 25 min

🕒 9 min Prowadzący przeprowadza krótkie wprowadzenie w tematykę konsumencką, m.in. tłumaczy uczniom, kim jest konsument oraz przedsiębiorca i w jakich sytuacjach nie jesteśmy konsumentami. Informuje także o tym, że pomimo braku pełnoletności uczniowie posiadają ograniczoną zdolność do czynności prawnych i co to dla nich oznacza. Prowadzący zaznacza, że konsumenci są szczególnie chronieni przez prawo, także w Internecie, jednakże to właśnie tam młode osoby najczęściej stają się ofiarami nieuczciwych praktyk przedsiębiorców.

Po kilku zdaniach wstępu, prowadzący pyta uczniów:

1. Czy wiedzą, co to są kryptowaluty (np. Bitcoin, Ethereum, Dogecoin), inwestycje alternatywne (np. w tokeny, NFT);
2. Czy są one bezpiecznym modelem inwestowania i czy mają doświadczenia z nimi związane lub ewentualnie skojarzenia.

Prowadzący weryfikuje i uzupełnia wypowiedzi uczniów oraz rozszerza zagadnienia niezbędne do dalszej pracy na zajęciach.

🕒 6 min Praca w grupach. Każda grupa dostaje zadanie, by wczuć się w rolę nieuczciwego właściciela firmy, który zamierza zarobić na swoim „biznesie” poprzez:

- **Grupa 1:** oferowanie klientom inwestycji w kryptowaluty;
- **Grupa 2:** stworzenie piramidy finansowej;
- **Grupa 3:** oferowanie klientom inwestycji w start-upy.

Uczniowie są proszeni, aby wypisać na przekazanych im wcześniej kartach pracy, jakimi metodami, sztuczkami manipulacyjnymi i pułapkami posłużyliby się, aby nakłonić jak największą liczbę swoich rówieśników i znajomych do wejścia w ich „biznes”. Prowadzący wyjaśnia, że chodzi o hasłowe uzupełnienie pól na kartach pracy.

🕒 10 min Prezentacja wyników prac w grupach. Podsumowaniem tego etapu zajęć jest krótkie

przedstawienie przez każdą z grup informacji o ich biznesie. Na bieżąco, podczas prezentacji prac przez poszczególne grupy, prowadzący wypisuje na tablicy cechy wspólne, które pojawiają się we wszystkie „biznesach” prezentowanych przez uczniów np. kuszenie klienta dużym zyskiem, rekomendacje znanych influencerów, sponsorowanych w ukryty sposób przez firmę (kryptoreklama).

W tej części prowadzący przybliża prawa i możliwości, jakie przysługują konsumentom stykającym się z nieuczciwymi przedsiębiorcami (np. możliwość zakwestionowania zawartej już umowy, powołując się na wprowadzenie w błąd i stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych, zgłoszenia wykrytego naruszenia prawa np. do rzecznika konsumentów lub na policję). Dodatkowo, prowadzący informuje uczniów o odpowiedzialności za działanie w modelu piramidy finansowej (np. na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, możliwości nałożenia kary przez Prezesa UOKiK lub poniesienia odpowiedzialności karnej).

Część III. Praca z platformą edukacyjną konsument.edu.pl

🕒 10 min

Prowadzący z wykorzystaniem ekranu/rzutnika otwiera link do platformy konsument.edu.pl i zachęca uczniów do korzystania z platformy także w późniejszym czasie. Wspólnie z prowadzącym uczniowie porównują rezultaty wcześniejszej pracy, wyszukując podejrzane elementy ofert/sklepów.

Następnie uczniowie bazując na zdobytej wcześniej wiedzy, starają się zidentyfikować pułapki dotyczące tematów poruszonych na zajęciach, które znajdują się na platformie (prowadzący nakierowuje na pułapki: „piramida finansowa”, „inwestycje alternatywne”). Miejsce ma rozmowa o nowych metodach oszustw i jak się przed nimi uchronić. Wspólnie z prowadzącym uczniowie porównują rezultaty wcześniejszej pracy, wyszukując podejrzane elementy „ofert”. Możliwe do wykrycia naruszenia to:

a) w pułapce dot. „Inwestycji alternatywnych” np. wywierana jest presja poprzez odliczanie czasu do wygaśnięcia oferty, firma zarejestrowana jest w USA, brakuje danych kontaktowych takich jak numer telefonu/email, regulamin jest w całości w języku angielskim, a zgodnie z jego treścią m.in. jest to tylko platforma pośrednicząca w zawieraniu transakcji i w konsekwencji nie znamy danych prawdziwego przedsiębiorcy, z którym zawieramy umowę, dodatkowo operator nie udziela żadnych gwarancji ani oświadczeń o dokładności, przydatności, zyskowości lub kompletności prezentowanych informacji;

b) w pułapce dot. „Piramid finansowych” np. post zawiera fałszywe komentarze zachęcające do skorzystania z oferty, w materiale video znajduje się zachęta oparta na szybkim zarobku i otrzymaniu w nagrodę nowego samochodu, sama platforma nazywana jest złudnie „elitarną” i zawiera sztuczne saldo, z którego później nie możemy skorzystać, ponieważ nie funkcjonuje możliwość przelewu, dodatkowo, aby wypłacić środki, konieczne jest wykupienie abonamentu i podanie numeru karty kredytowej.

W tej części prowadzący uczy uczniów, że w sieci dochodzi do cyberprzestępstw. Oszuści w różny sposób próbują wyłudzić dane i kody do płatności (oszustwa na BLIK) w celu kradzieży pieniędzy. Prowadzący podaje przykłady takich działań, zwracając uwagę na ich socjotechniczne aspekty, oraz podpowiada uczniom jak nie wpadać w te pułapki.

Część IV. Podsumowanie

🕒 5 min

Na zakończenie prowadzący prezentuje na tablicy interaktywnej/projektorze dane kontaktowe do instytucji, które pomagają konsumentom w problemach prawnych. W celu utrwalenia wiedzy uczniów prowadzący zadaje im pracę domową, aby na portalu konsument.edu.pl w ścieżce poświęconej inwestycjom alternatywnym rozwiązali quiz. Dodatkowo uczniowie zostają zachęceni, aby postarali się rozpoznać inne (nie tylko finansowe) oszustwa zastawione na nich na platformie. Prowadzący dziękuje za udział w lekcji i zaangażowanie.